

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

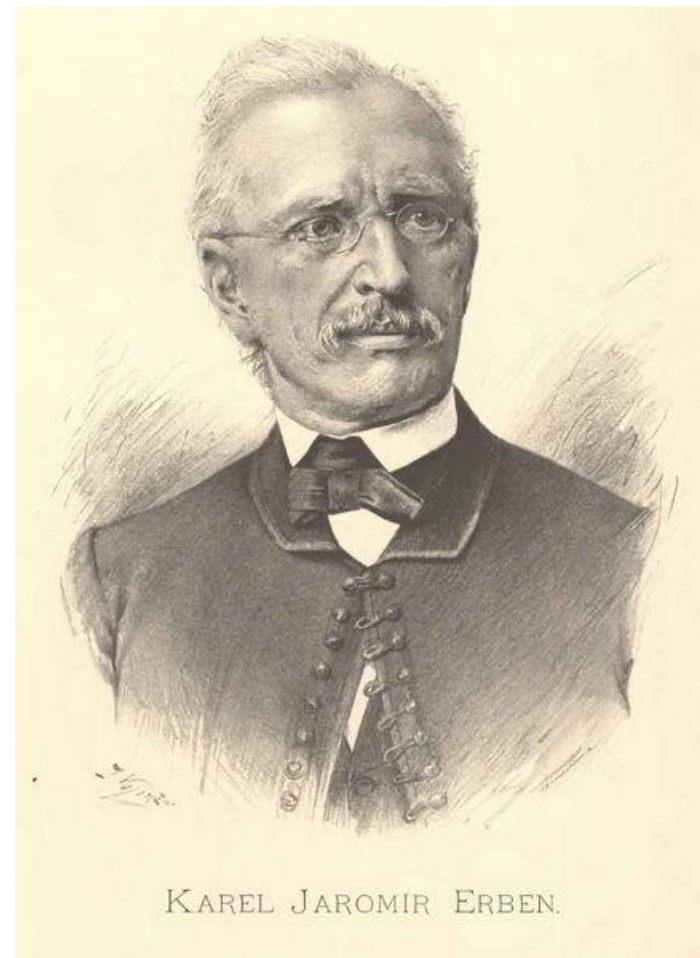
Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	Český jazyk a literatura
Název sady vzdělávacích materiálů	Literatura období romantismu
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Mgr. Michal Hanč
Číslo sady	III/2-2-2-20
Anotace	Materiál zachycuje tvorbu K. J. Erbena, věnuje se rozboru Kytice, autorova nejvýznamnějšího díla.
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	2. ročník, třída 2.A, dne 20.11. 2012, Český jazyk a literatura

ROMANTISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Karel Jaromír Erben (1811 – 1870)

Karel Jaromír Erben

- básník, překladatel, historik, právník, sběratel lidové slovesnosti
- narozen v podkrkonošském Miletíně v rodině písmáka
- vystudoval gymnázium v Hradci Králové, filozofii a práva v Praze
- nuzný život jako úředník různých vědeckých institucí; od r. 1851 archivářem města Prahy → hmotné zabezpečení

Karel Jaromír Erben

- přátelství s Palackým a Máchou
- redigoval Pražské noviny
- byl přesvědčen, že lidová slovesnost uchovala zbytky mýtů, dávných představ o světě a jeho mravním řádu; hlásil se k bratřím Grimmům
- autor odborných studií o slovanské mytologii

Karel Jaromír Erben

b. sb. Kytice z pověstí národních (1853)

→ 12 básní + původní báseň Kytice

→ převážně balady, v nichž se člověk střetává s nadpřirozenými silami, konflikt končí tragicky pro jeho vinu, ať vědomou či nevědomou, porušující činem mravní řád

→ za provinění vždy následuje trest (někdy krutý, jindy je zmírněn pokáním)

→ hl. p. často ženy – matky

Karel Jaromír Erben

b. sb. **Kytice z pověstí národních** (1853)

→ básně: Kytice, Poklad, Svatební košile, Polednice, Zlatý kolovrat, Štědrý den, Holoubek, Záhořovo lože, Vodník, Vrba, Lilie, Dceřina kletba, Věštkyňe

Kytice

b. Kytice

→ dvě části

→ v první pověst o matčině duši, která se vtělila v drobounký kvítek (materídoušku), aby potěšila své děti

→ ve druhé vysvětlení poslání knihy → na hrobě matky – vlasti nachází básník její odkaz → lidové pověsti

Kytice

b. Poklad

→ na Velký pátek se otevřela hora, ukázala své poklady

→ chudá vdova z touhy po zbohatnutí zde odložila své dítě → porušila zákon mateřské lásky → trest → drahé kovy se mění na kamení, matka ztrácí dítě

→ vina vykoupěna pokáním a lítostí → dítě za rok, na Velký pátek, vydáno zpět

Kytice

b. Svatební košile

- dívka touží po návratu milého → rouhání
- trestem cesta na hřbitov, během níž dívka poznává, že jejím průvodcem je mrtvý milenec
- zachráněna pokáním a modlitbou

Kytice

b. Polednice

→ matka v hněvu přivolá na své vlastní dítě polednici

→ divá žena se opravdu zjeví → matka strachem zadusí své dítě

Kytice

b. Zlatý kolovrat

- matka (s vlastní dcerou) se dopustí zločinu na nevlastní dceři, která se má stát ženou krále → zabijí ji
- vlastní dcera se stává ženou krále
- kouzelný dědeček však mrtvou oživí a díky kouzelnému kolovrátku vyjde pravda najevo → matka s dcerou jsou potrestány
- ! klasická pohádka !

Kytice

b. Záhořovo lože

- na základě četby si stručně napište děj
- vypište romantické prvky
- báseň lze chápat jako polemiku s Májem; zkuste obě díla porovnat; Co mají společné, co je rozdílné? (např. vina a trest hl. hrdinů)

Kytice

b. Vodník

→ dcera neuposlechne matčina varování a vydává se k jezeru → trest → lapena vodníkem, který z ní učiní svou ženu → dítě
→ uprosí vodníka, aby ji pustil k matce → zástavou nechá dítě
→ matka nechce dceru pustit zpět k muži → „konflikt dvou mateřských lásek“ → dcera opustí dítě → vodník ho zabije

Karel Jaromír Erben

b. sb. **Kytice z pověstí národních** (1853)

→ jedna z nejpůsobivějších sbírek české poezie

→ zfilmováno (režie F. A. Brabec)

Karel Jaromír Erben

České pohádky (vyd. 1905 Václav Tille)

→ sbírka lidových pohádek

→ např. Dlouhý, Široký a Bystrozraký, Tři zlaté vlasy děda Vševěda, Zlatovláska...

Karel Jaromír Erben

- činnost editorská a překladatelská:

Dva zpěvy staroruské

Nestorův rukopis

Cestopis Kryštofa Haranta

díla starší české literatury

Internetové zdroje:

Obr.1

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Jarom%C3%ADr_Erben.jpg

/19-11-2012-05.40/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura:

- BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury I (do devadesátých let 19. století)*. 5. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-717-0
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů*. 6. vyd. Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství: Humpolec, 2005. ISBN 80-86480-58-5
- MACHALA, Lubomír, Eduard PETRŮ a kol. *Panorama české literatury*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. ISBN 80-85839-04-0
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1
- SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka II. k literatuře v kostce*. 2. vyd. Fragment: Havlíčkův Brod, 2005. ISBN 80-7200-974-5

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ